

Στοχοθεσία διδασκαλίας κατά Bloom

Μακρή Κική, Γεωλόγος MSc
Υπ. Διδάκτορας Διδασκαλίας της Γεωλογίας
kmakri@geo.auth.gr

Στόχοι

Οι στόχοι καλό πρέπει να είναι

- μικροί
- συγκεκριμένοι,
- να ανταποκρίνονται στη σφαιρική, ολιστική προσέγγιση του θέματος
- να ικανοποιούν όλους τους τομείς ανάπτυξης του ατόμου: γνωστικό, συναισθηματικό, ψυχοκινητικό.

Περιεχόμενο των στόχων

Γνωστικός τομέας

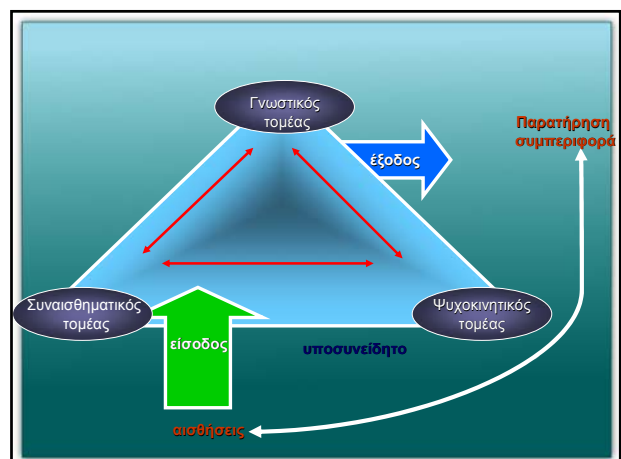
Νοητικές διαδικασίες δηλ. με ποιους τρόπους οι μαθητές σκέφτονται, δρουν ή αισθάνονται, αφού διδαχθούν ένα διδακτικό αντικείμενο.

Συναισθηματικός τομέας

Τις στάσεις και αξίες του διαμορφώνουν οι εκπαιδευόμενοι, μετά τη διδασκαλία ενός αντικειμένου.

Ψυχοκινητικός τομέας

Τις κινητικές δεξιότητες που αποκτούν οι εκπαιδευόμενοι, από τη διδασκαλία ενός αντικειμένου.

Οι στόχοι του **γνωστικού** τομέα εισάγονται με εκφράσεις, όπως ο μαθητής να είναι σε θέση :

- Να επιλέγει,
- Να παρατηρεί
- Να ελέγχει μεταβλητές
- Να ταξινομεί
- Να συμπεραίνει
- Να προβλέπει
- Να υποθέτει
- Να ερμηνεύει
- Να ορίζει
- Να συγκρίνει
- Να εξηγεί
- Να κατατάσσει,
- Να ταξινομεί,
- Να κατηγοριοποιεί
- Να προσδιορίζει
- Να σχεδιάζει
- Να συνθέτει
- Να συντάσσει
- Να συσχετίζει
- Να συνδέει
- Να αντιπαραθέτει
- Να διακρίνει
- Να μεταφράζει
- Να αναγνωρίζει
- Να απαριθμεί
- Να ελέγχει
- Να αποδεικνύει
- Να εφαρμόζει
- Να επεξηγεί
- Να επαληθεύει
- Να οργανώνει

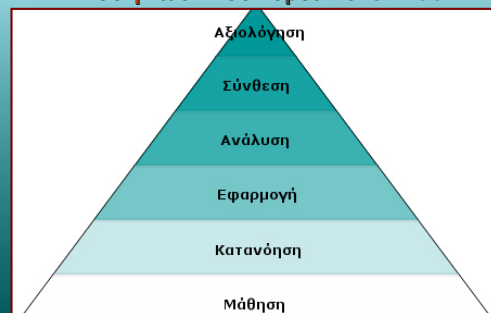
Οι στόχοι του **συναισθηματικού** τομέα εισάγονται με εκφράσεις, όπως ο μαθητής να είναι σε θέση:

- Να αποδέχεται
- Να αμφισβητεί
- Να απορρίπτει
- Να αρνείται
- Να διερωτάται
- Να εκτιμά
- Να ενθαρρύνει
- Να υιοθετεί
- Να υποκινεί
- Υποστηρίζει
- Να προσιμά
- Να έχει θετική στάση απέναντι στο ...
- Να είναι ευνοϊκά διακείμενος απέναντι σε ...
- Να δίνει αξία στο ...
- Να επιθυμεί να κάνει ...
- Να είναι πρόθυμος να κάνει...

Οι στόχοι του **ψυχοκινητικού** τομέα εισάγονται με εκφράσεις όπως, ο μαθητής να είναι σε θέση:

- Να αποκτήσει δεξιότητες ...
- Να συνεργάζεται ...
- Να εργάζεται ομαδικά...
- Να χειρίζεται...
- Να κατασκευάζει....
- Να οργανώνει...
- Να συνθέτει ...
- Να παρουσιάζει ...

1. Κατακόρυφη ταξινόμηση των στόχων του **γνωστικού** τομέα κατά Bloom

Bloom's Taxonomy of learning. Adapted from: Bloom, B.S. (Ed.) (1956) Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook I, cognitive domain. New York ; Toronto: Longmans, Green.

Γνώση

Η συνθηθέστερη μορφή μάθησης (ανάκληση γνώσης) όπου ζητείται από τους μαθητές νους να ανακαλέσουν στη μνήμη τους και να διατυπώσουν ή να κάνουν χρήση πληροφοριών που συγκράτησαν από τη διδασκαλία ή μελέτησαν από διάφορες πηγές. Ουσιαστικά ελέγχεται η απομνημόνευση και η δυνατότητα άρτιας παρουσίασης.

Κατανόηση

Ελέγχουμε κατά πόσον ο εκπαιδευόμενος κατάλαβε τις έννοιες που διδάχθηκε, προχωρώντας πέρα από την απλή συγκράτηση γνώσεων, αν είναι δηλ. σε θέση να διακρίνει ανάμεσα σε παρόμοια "αντικείμενα" το ζητούμενο και να οδηγηθεί σε περαιτέρω συμπεράσματα. Αξιολογείται έμμεσα από τα αποτελέσματά της όπως είναι προφανές αφού το ρήμα "καταλαβαίνω", ως μη ενεργητικό, δεν μπορεί να εισαγάγει ΣΤΟΧΟΥΣ.

Εφαρμογή

Το τρίτο επίπεδο στην ταξινόμια στόχων του Bloom προϋποθέτει και γνώση και κατανόηση από μέρους του εκπαιδευόμενου. Εδώ εξετάζεται η ικανότητα της χρησιμοποίησης της Γνώσης που δεν απομνημονεύθηκε απλώς, αλλά και κατανοήθηκε και είναι πλέον εργαλείο του μαθητή για επίλυση ζητουμένων καταστάσεων.

Αν η επίλυση δεν απαιτεί σχετική γνώση που προέκυψε από τη διδασκαλία, αλλά δίνεται και από άτομα μη σχετικά με το αντικείμενο, τότε δεν πρόκειται για εφαρμογή αλλά οφείλεται στη νοητική ανάπτυξη και κριτική ικανότητα του εξεταζομένου.

Ανάλυση

Ελέγχεται η ικανότητα του ατόμου, το οποίο αφού έχει κατανοήσει το γνωστικό περιεχόμενο, μπορεί να διακρίνει καταστάσεις, προθέσεις και επιπτώσεις που δεν αναγράφονται, και συχνά τροποποιεί την αρχική αντίληψη. Είναι η ικανότητα διάκρισης που συχνά διατυπώνουμε ως μήνυμα του συγγραφέα ή του καλλιτέχνη.

Σύνθεση

Η αντίστροφη πορεία της διαδικασίας της ανάλυσης. Ελέγχεται η δημιουργική ικανότητα του εξεταζομένου να δομεί ενιαίο σύνολο, που δεν προϋπήρχε, συνδυάζοντας διάσπαρτα στοιχεία. Πρόκειται για παραγωγική διαδικασία.

Αξιολόγηση

Το ανώτερο επίπεδο στην ταξινόμια. Προσπαθούμε να ελέγξουμε την ικανότητα του μαθητή να κρίνει την αξία ή την ποιότητα ενεργειών, τεκμηριώνοντας την άποψη του με συγκεκριμένα κριτήρια που του δίνονται ή θέτει μόνος του. Σ' αυτό αποσκοπούν οι ερωτήσεις κρίσης. Πρέπει, βέβαια, να στηρίζονται όσο είναι δυνατόν σε αντικειμενικά κριτήρια και όχι σε εκτιμήσεις (γνώμες) που αποσκοπούν σε προσωπικά συμφέροντα. Η αξιολόγηση αποτελεί "πρελούδιο" για τις νέες γνώσεις.

2. Συναισθηματικός τομέας

- Η αξιολόγηση των στόχων του συναισθηματικού τομέα γίνεται πολύ αργότερα έξω από το σχολείο, όταν το κοινωνικό σύνολο διαπιστώνει τις αποκλίσεις από τους επιδιωκόμενους σκοπούς και αποδίδει ευθύνες για την κακή συμπεριφορά των μελών του σ' αυτό.
- Τα μαθήματα της Ηθικής, της Λογοτεχνίας, της Ιστορίας, της Φιλοσοφίας, της Μουσικής, των Καλλιτεχνικών κτλ. στοχεύουν στο συναισθηματικό κόσμο στην ευαισθητοποίηση των εκπαιδευομένων

Πρόσληψη

Η πρώτη βαθμίδα κατανόησης διδακτικών στόχων στο συναισθηματικό τομέα, που αντιστοιχεί στη γνώση του γνωστικού τομέα είναι η πρόσληψη ή σύλληψη (perception) Διακρίνεται στις

- Συνειδητοποίηση
- Δεκτικότητα
- Εκλεκτικότητα

Ανταπόκριση ή αντίδραση

Εμπεριέχει την Πρόσληψη. Είναι η εκδήλωση από μέρους του μαθητή διάθεσης συμμετοχής στη διδακτική διαδικασία. Διακρίνεται στις

- Συγκατάθεση
- Επιθυμία για Ανταπόκριση
- Ικανοποίηση για την Ανταπόκριση.

Εκτίμηση αξιών ή αποτίμηση

Οι στόχοι που εντάσσονται εδώ αποσκοπούν να καταστήσουν ικανό το μαθητή να ενστερνίζεται αξίες, να δημιουργεί τα ΠΙΣΤΕΥΩ του, όχι γιατί συμμορφώνεται στο "καλό" κατά την κοινή λογική, αλλά γιατί ο ίδιος κατέληξε σ' αυτές από τις προσωπικές του εμπειρίες.

Διακρίνουμε 3 επίπεδα :

- Αποδοχή μιας αξίας,
- Προτίμηση μιας αξίας,
- Δέσμευση σε μια αξία..

Αξιολογικός χαρακτήρας

Το υψηλότερο επίπεδο της ταξινόμησης.

Το ενιαίο σύστημα αξιών που επιδιώκεται να δημιουργήσει ο εκπαιδευόμενος, στο μέλλον να αποτελέσει τον τρόπο συμπεριφοράς του, την προσωπική του φιλοσοφία, τον τρόπο ζωής του, τα ιδανικά του, την κοσμοθεωρία του.

Σε περιπτώσεις που το σύνολο αξιών του απειλείται και δημιουργείται συναισθηματική ένταση επιδίωξη των στόχων αυτής της κατηγορίας είναι να καταστήσει τον εκπαιδευόμενο ικανό να αντιδρά στην κατεύθυνση της στήριξης των αξιών του

3. Ψυχοκινητικός τομέας

- Μεγαλύτερη σημασία δίνεται στη προσχολική και πρώτη Σχολική Αγωγή
- Στη Β/θμια εκπαίδευση του ελληνικού σχολείου η επίτευξη των διδακτικών στόχων του ψυχοκινητικού τομέα δεν αξιολογείται, πέραν των μαθημάτων που προϋποθέτουν καλλιέργεια σωματικών δεξιοτήτων. Όπως εξ ορισμού είναι η Φυσική Αγωγή, τα Καλλιτεχνικά, η Μουσική εκτέλεση, τα εργαστηριακά μαθήματα των σχολών τεχνικής και τεχνολογικής κατεύθυνσης.

Διάκριση επιπέδων

■ **ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ**

Νοούνται οι ασυνείδητες αντιδράσεις για την αντιμετώπιση απρόοπτων φαινομένων.

■ **ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ**

Εδώ εντάσσονται οι αλλαγές στη θέση των μελών του σώματος, όπως οι κινήσεις των δακτύλων, των χεριών, των ποδιών κτλ.

■ **ΑΝΤΙΛΗΠΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝ/ΤΕΣ Η ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ**

- κιναισθητική διάκριση
- οπτική διάκριση
- ακουστική διάκριση
- απτική διάκριση
- συγχρονισμένες κινητικές δεξιότητες : μάτι- χέρι

Διάκριση επιπέδων

ΦΥΣΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

Εκτιμάται η αντοχή, η ευκινησία, η πλαστικότητα στις κινήσεις, η δύναμη

ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΕΠΙΔΕΞΙΟΤΗΤΑΣ

Χαρακτηρίζονται από τον βαθμό προσαρμοστικότητας σε απλές και σύνθετες

ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

αν έχει την ικανότητα ο εκπαιδευόμενος να αποδώσει κινητικά μια αφηρημένη έννοια με ένα μοντέλο ή μια μηχανική αναλογία